

ตำรายาโรคลม

และ

การคลอดบุตร

ฉบับวัดห้วยตะโก ต.เพนียด อ.สามพราน จ.นครปฐม

ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร(องค์การมหาชน)

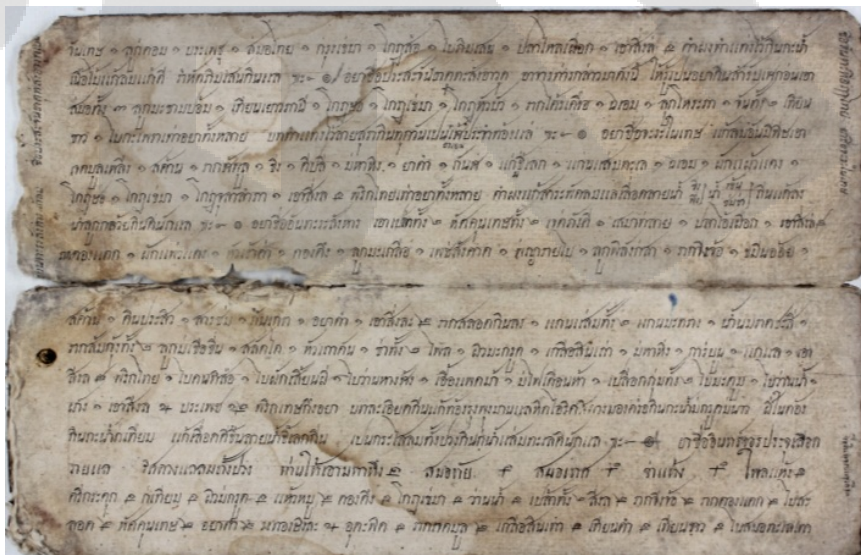
โครงการสำรวจ รวบรวม และศึกษาวรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันตก

ตำรายาโรคลม และการคลอดบุตร

จิรวรรณ มีมาก^๑ ปวีรรต แผล

ดอกรัก พัยศรี^๒ ตรวจสอบ

1. รหัสเอกสาร (Identifier Number)	NPT003-010
2. ชื่อเรื่อง (Title)	ตำรายา
3. หมวดเรื่อง (Subject)	ตำราเวชศาสตร์
4. สถานที่สำรวจ (Location)	วัดห้วยตะโก นครปฐม ไทย
5. สถานที่ทำสำเนาดิจิทัล (Digitization Location)	วัดห้วยตะโก นครปฐม ไทย
6. ชื่อผู้สร้าง (Creator)	-
7. วันที่เวลาที่ทำสำเนาดิจิทัล (Date)	22/09/2554
8. ประเภทของเอกสาร (Type)	สมุดไทยขาว
9. จำนวน (Format of original)	1 เล่ม, 22 หน้า
10. ขนาดของเอกสาร (Size of original)	12x36.5x0.5 ซม.
11. รูปแบบไฟล์เอกสาร (Digital Format)	image/jpg
12. อักษรที่ใช้บันทึก (Script)	ไทย, ขอมไทย
13. ภาษาที่ใช้บันทึก (Language)	ไทย, บาลี
14. สภาพเอกสาร (Condition)	ชำรุด ขาดออกจากตัวเล่ม ไม่ครบฉบับ
15. คำสำคัญ (Keyword)	สมุดไทยขาว, ตำรายา, คัมภีร์ฆวดาร, โรคลม, คัมภีร์ปฐมจินดา
16. ภาพประกอบ (Illustrator)	

^๑ นักศึกษาฝึกงานจากคณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

^๒ นักวิชาการโครงการสำรวจ รวบรวม และศึกษาวรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันตก ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร(องค์การมหาชน).

สมุดไทยตำรายาฉบับนี้ ประกอบไปด้วย ๒ เรื่องหลักๆ คือเรื่องเกี่ยวกับตำรายาโรคลม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของคัมภีร์
ชวदार และอีกเรื่องคือ ตำรายาที่ใช้ในการคลอดบุตร และกรณีต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของคัมภีร์ปฐมจินดา ใน
หมวดที่ว่าด้วยครรภ์ปริณิพาล การรักษาครรภ์ให้เป็นปกติ

ในส่วนของตำรายาโรคลม กล่าวถึง ตัวยาขนานต่างๆ เช่น ยาชื่อธรรมสักระ ยาชื่อจันทรหฤทัย ยาชื่อประสะจัน
ธาตุสังอาวุธ ยาชื่อจรรย์เทศ เป็นต้น ซึ่งจะใช้แก้โรคจำพวกกระษัยลม แก้วลมที่ทำให้เกิดพิษ แก้วท้องขึ้น นอกจากนี้ยังมีขนาน
ยาที่ช่วยแก้เรื่องลมชัก แก้วลม ๓๒ จำพวกได้อีกด้วย

ส่วนตำรายาการคลอดบุตรนั้น กล่าวถึงกรณีที่มีครรภ์เป็นบิด เป็นพรตีก ลูกในท้องดิ้นระส่ำระสายเพราะแม่
กินเผ็ด หรือในกรณีที่คลอดยาก ก็จะมียาแก้ และเมื่อคลอดออกมาแล้วมดลูกไม่กลับเข้าอู่ ก็มีตัวยาชั้กมดลูกใช้กินเพื่อดึง
มดลูกให้กลับเข้าอู่ เป็นต้น

หน้าต้น

แก้...(ลบเลื่อน)... ละลายน้ำสารพัด เขียวขิงแทรก ถ้าให้ผาย^๓พิษละลายน้ำใบสวาดต้ม น้ำจืดจืดใหญ่ก็ได้ ถ้าจะแก้ท้องน้ำ...(ลบเลื่อน) น้ำมะเดื่อ น้ำสะแกก็ได้ ถ้าตกลือละลายน้ำกระพังโหม น้ำชุมเห็ด น้ำใบทับทิมก็ได้ แก้วรากล้าง ย่อน้ำฝักก็ได้ แทรกพิมเสนกินหายแล

ยาชื่อ ริพียา...(ลบเลื่อน)..สาริบาท เอสมเทศ ๑ ขิงแห้ง ๑ สมุลแว้ง ๑ ว่านน้ำ ๑ น้ำประสานทอง ๑ ชะเอมเทศ ๑ ลูกจันทน์ ๑ ดอกจันทน์ ๑ โกฎทั้ง ๕^๔ เทียนดำ ๑ กระวาน ๑ กานพลู ๑ ลูกเอ็นเทศ ๑ ใบกระวาน ๑ รากไคร้เครือ ๑ ลูกผักชี ๑ เปราะหอม ๑ อบเชยเทศ ๑ กัญชา ๑ ..(ลบเลื่อน).. กานพลู เท่ายา^๕ เปราะ ไพล เท่ายา ตำผงแก้ลมสาริบาท ตามธาตุ ธาตุอันใดอ่อน เอาดีปัสเท่ายา ถ้าแลสงบให้วาง^๖ต่อไป ถ้ามีพิษ^๗เอาไฟ...(ลบเลื่อน)..เท่ายา ถ้ามีพิษเอาเปราะเท่ายา ตามแต่จะมักเอาตามโรคนั้นเถิดดีนักแล

ยาชื่อ ธรรมสักกระ เอาลูกเอ็น ๑ สลึง ถ้ามิได้ลูกเอ็นเอาลูกเร่ว ๑ สลึง ชะเอม ๒ สลึง ใบกระวาน ๓ สลึง ดอกบุนนาค ๑ บาท พริกไทย ๑ บาท ๑ สลึง ขิง ๑ บาท ๒ สลึง ดีปัส ๑ บาท ๓ สลึง อบเชย ๒ บาท...(ลบเลื่อน).. รากน้ำใจใส ๒ บาท ๑ สลึง เกสรบัวหลวง ๑ บาท ๑ สลึง จันทน์เทศ...(ลบเลื่อน) ตำเป็นผงบดด้วยน้ำร้อน แก้พิษไข้ในไฟ ละลายน้ำกระชาย ละลายน้ำเนื้อไม้...(ลบเลื่อน).. แทรกพิมเสนกินดีนักแล

ยาชื่อจันทฤทัย เอาจันทน์แดง ๒ จันทน์เทศ ๑ ลูกกระดอม ๑ บอระเพ็ด ๑ สมอไทย ๑ กรุงเขมา ๑ โกฎสอ ๑ ใบพิมเสน ๑ ปลาไหลเผือก ๑ เอาสิ่งละ ๑ บาท ตำผง ทำแห้งไว้กินกับน้ำเนื้อไม้แก้ลมแก้ดี รำหัด^๘ พิมเสนกินแล

^๓ ให้ผาย - อาการของโรคอย่างหนึ่ง ทำให้ลมออกจากทวาร.

^๔ โกฎทั้ง ๕ (เบญจโกฎ) คือ โกฎหัวบัว (โกฎบัว) โกฎสอ โกฎเขมา โกฎเชียง และโกฎจุฬาลัมพา (โกฎจุฬาลัมพา).

^๕ จำนวนหรือขนาดเท่ากับเครื่องยาขนาดนั้นทั้งหมดที่ใช้ปรุงยา.

^๖ วาง - วางยา การให้กินยาเพื่อรักษาโรค ให้ยาเพื่อดับพิษของโรค.

^๗ อาการของโรคที่เข้าไปแล้วยังไม่มียาอาการทุเลาหรือดีขึ้น.

^๘ แทรก เจือ ใส่ โรย.

ยาชื่อ ประสะจันธาตฺสังอาวูธ อาจารย์ท่านกล่าวมาดังนี้ ให้รู้เป็นยากินสำหรับเข้าก่อน เอาสมอทั้ง ๓^๙ ลูกมะขามป้อม ๑ เทียนยาวภาณี ๑ โกรฐสอ ๑ โกรฐเขมา ๑ โกรฐห้วบัว ๑ รากไคร้เครือ ๑ ชะเอม ๑ ลูกโหระพา ๑ จันท์ทั้ง ๒^{๑๐} เทียนขาว ๑ ใบกระเพราเท่ายาทั้งหลาย บดทำแท่งไว้ละลายสุรา กินทุกวัน เป็นยาเย็น เข้า ประจำท้องแล

ยาชื่อ จรณัยเทษ แก้มอันมีพิช เอาเจตมูลเพลิง ๑ สะค่าน ๑ รากข้าพลุ ๑ ชิง ๑ ดีปสี ๑ มหาหิงค์ ๑ ยาดำ ๑ กัญชา ๑ แก่นขี้เหล็ก ๑ แก่นแสมทะเล ๑ ชะเอม ๑ ผักแพวแดง ๑ โกรฐสอ ๑ โกรฐเขมา ๑ โกรฐจุฬาลำภา ๑ เอาสิ่งละ ๑ บาท พริกไทยเท่ายาทั้งหลาย ตำผงแก้สารพัดลม และละลายน้ำขิง ละลายน้ำผึ้ง ละลายน้ำร้อน ละลายน้ำส้มซ่า กินแก้ลม น้ำลูกกล้วยกินดีนักแล

ยาชื่อ อันตระระสังหาร เอาเปล้าทั้ง ๒^{๑๑} หัสศุณฺเทศทั้ง ๒ เจตภังคี ๑ เสมาทลาย ๑ ปลาไหลเผือก ๑ เอาสิ่งละ ๘ บาท รากทองแตก ๑ ผักแพวแดง ๑ หัวเข้าซ่า ๑ ดอกดิง ๑ ลูกมะเกลือ ๑ เพชรสังฆาต ๑ พญาไร้ใบ ๑ ลูกพิลังกาสา ๑ รากจิงจ้อ ๑ ขมิ้นอ้อย ๑ สะค่าน ๑ ดินประสิ่ว ๑ สารส้ม ๑ กันเกรา ๑ ยาดำ ๑ เอาสิ่งละ ๒ บาท รากสลอดกินลง ๑ แก่นแสมทั้ง ๒ แก่นมะทราง ๑ น้ำนมราชสีห์ ๑ รากส้มกุ้งทั้ง ๒ มะเขือขื่น ๑ สลัดไต่ ๑ หัวเถาคัน ๑ ข่าทั้ง ๒ ไพล ๑ ผิวมะกรูด ๑ เปลือกสินเธาว์ ๑ มหาหิงค์ ๑ การบูร ๑ แกแล ๑ เอาสิ่งละ ๘ บาท พริกไทย ๑ ใบคนที่สอ ๑ ใบผักเสี้ยนผี ๑ ใบว่านหาง ช้าง ๑ เอื้องเพ็ดม้า ๑ มะไฟเดือนห้า ๑ เปลือกกุ่มทั้ง ๒ ใบตุม ๑ ใบว่านน้ำ ๑ ผาง ๑ เอาสิ่งละ ๑ ตำลึง บอระเพ็ด ๑ ตำลึง ๒ บาท พริกเทศกึ่งยา บดละเอียด กินแก้ท้องรุ่งพุงมาน^{๑๒} และไอ ริดสีดวง มงครอ^{๑๓} กิน กับมะกรูดมะนาว ฝืนท้องกินกับน้ำกระเทียม แก้เลือดขึ้นละลายน้ำขี้เหล็กกิน เป็นกระษัยลมทั้งปวงกิน กับน้ำแสมทะเลดีนักแล

ยาชื่อ อินทร์จรประจุเลือดร้ายแล ริดสีดวงแลลมทั้งปวง ท่านให้เอามหาหิงค์ ๑ บาท สมอไทย ๑ บาท สมอเทศ ๑ บาท ข่าแห้ง ๑ บาท ไพลแห้ง ๑ บาท ตริกะฎุก ๑ บาท กระเทียม ๑ บาท ผิวมะกรูด ๑ บาท หัวหมู ๒ บาท ดอกดิง ๑ บาท โกรฐเขมา ๑ บาท ว่านน้ำ ๑ บาท เปล้าทั้ง ๒ สิ่งละ ๒ บาท รากจิงจ้อ ๒ บาท รากทองแตก ๒ บาท ใบสลอด ๒ บาท หัสศุณฺเทศ ๒ บาท ยาดำ ๒ บาท รงทองสิ่งละ ๑ ตำลึง อุตพิศ ๑ บาท รากเจตมูล ๒ บาท เปลือกสินเธาว์ ๑ บาท เทียนดำ ๑ บาท เทียนขาว ๑ บาท ใบ

^๙ พืชสมุนไพรทั้ง ๓ ชนิด คือ สมอไทย สมอเทศ และสมอพิเภก.

^{๑๐} พืชสมุนไพร ๒ ชนิด คือ จันท์แดง และจันท์ขาว.

^{๑๑} เปล้าใหญ่ และเปล้าน้อย.

^{๑๒} อาการของโรคชนิดหนึ่ง ลักษณะของท้องที่ใหญ่โตขึ้นอย่างหญิงมีครรภ์ ซึ่งเป็นอาการของโรคท้องมาและตานใจหรือตานขโมย.

^{๑๓} อาการของโรคที่เกิดจากการมีเสมหะแห้งติดอยู่ในลำคอ หลอดลมและปอด ทำให้หายใจลำบาก หลอดลมโป่งพอง มีอาการไอมาก เสียงโส้ก มีกั๊ววาน.

สมอทะเลเท่ายาทั้งหลาย ตำเป็นผงละลายน้ำผึ้ง น้ำมะกรูด มะนาว ส้มชาก็ได้ กินหนัก ๑ สลึง แก้วเส้นแล
ลม เลือดแห้ง เลือดเสีย เป็นริดสีดวง หลงไหลและเป็นพรรคัก^{๑๔} คีตนักแล

ยาแก้ลม ท่านให้อาเภอกษัฬาลู ๓ สลึง สะค่าน ๒ บาท สมุลแว้ง ๑ บาท ๑ สลึง มหาหิงค์ ๑ บาท
๒ สลึง การบูร ๑ บาท ๓ สลึง ว่านน้ำ ๒ บาท ๑ สลึง ลูกจันทน์ ๒ บาท ๑ สลึง ดอกจันทน์ ๒ บาท ๑ สลึง
เทียนทั้ง ๕^{๑๕} ๒ บาท ๓ สลึง กระวาน ๓ บาท กานพลู ๑ บาท ๒ สลึง พริกไทย ๑ ตำลึง ๒ บาท ยาทั้งนี้
ตำเป็นผงละลายน้ำร้อน น้ำผึ้ง น้ำขิง น้ำส้มซ่า น้ำสุราก็ได้ เอาน้ำเป็นกระสาย^{๑๖} บด ตามแต่จะใช้เอาเทอญ
แก้โรคทั้งปวงแลแก้ลม วิงเวียน ลมจับหัวใจให้ล่อยและแก้ลมทั้งปวงทำมาแล้ว

ยามหาอาวรุท ท่านให้อาพริกไทย ๑ บาท ขิง ๑ บาท ดีปลี ๑ บาท กระเทียม ๑ บาท ข่า ๑ บาท
กระเทียม ๑ บาท กุ่มน้ำ ๑ บาท กุ่มบก ๑ บาท เปลือกมะรุม ๑ บาท ไพล ๑ บาท เปลือกทองหลางโสมน
๑ ตำลึง กระชาย ๑ ตำลึง ว่านน้ำ ๑ ตำลึง รงทอง ๑ ตำลึง ยาตำ ๓ บาท ใบสมอทะเลเท่ายาทั้งหลาย
ตำผงไว้แก้ลมทั้งปวงแลเลือดเน่า แลท้องขึ้นให้จุกแตก^{๑๗} ก็ดี ละลายน้ำผึ้ง น้ำขิง น้ำร้อนก็ได้ ยานี้เป็นยาหลง
ถ้าจะให้ลงเร็ว ละลายน้ำส้ม มะขามเปียกกินคีนักแล

นะรายสังหาร ท่านให้อาขอบชะนางทั้งสอง^{๑๘} ใบตานหม่อน ๑ ใบผักคราด ๑ ลูกกระดอม ๑ ขิง
๑ ขมิ้นอ้อยเท่ายาทั้งหลาย บดปั่นเม็ดไว้ละลายเหล้ากินแก้ตาน^{๑๙} ทราง^{๒๐} ตานขโมย^{๒๑} แก้พยาธิไส้เดือน
ในท้องออกสั้นแล

เทพนิมิต อาเภอกมะกอกเผาไฟเอาหนัก ๑ บาท พริกไทย ๒ สลึง ขิง ๒ สลึง ดีปลี ๒ สลึง สารส้ม
๑ สลึง เกลือ ๑ เพื่อ ดินประสิวขาว ๑ สลึง บดเหล่าเป็นกระสายละลายน้ำผึ้ง น้ำลูกยอต้ม น้ำขิง น้ำข่า
น้ำมหาหิงค์ แก้วลม แก้วเลือด แก้วลมจับ ถ้าจะแก้จุกแตก เลือดตีขึ้น สลับเอาน้ำผึ้งละลาย กินหายแล

^{๑๔} อาการท้องผูกมาก อุจจาระในร่างกายแข็งจนกลายเป็นก้อนกลมเหมือนขี้แพะ ขี้แมว.

^{๑๕} เทียนทั้ง ๕ (เบญจเทียน) เทียนดำ เทียนแดง เทียนขาว เทียนข้าวเปลือก และเทียนตักแตน.

^{๑๖} เครื่องแทรกยา เป็นส่วนที่ใช้เพิ่มลงไปในการปรุงยาซึ่งปรุงแล้ว เพื่อเพิ่มฤทธิ์ให้มีสรรพคุณสูงขึ้น.

^{๑๗} อาการแน่นบริเวณหน้าอก มีอาการเหมือนลมตันขึ้นอย่างเดียว.

^{๑๘} พืชสมุนไพร ๒ ชนิด ได้แก่ ขอบชะนางขาวและขอบชะนางแดง.

^{๑๙} ชื่อโรคชนิดหนึ่ง เกิดจากตัวกิมชาติ (พยาธิ) กินอยู่ภายในร่างกาย ทำให้เกิดโรคขึ้น เป็นต้น.

^{๒๐} ชื่อโรคชนิดหนึ่ง เป็นกับเด็กเล็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ ๑๒ ปี อาการของโรคมีหลายอย่างเช่น ตัวร้อน เชื้องซึม ปากแห้ง
อาเจียน บริโภคอาหารไม่ได้ ท้องเดินและที่สำคัญจะมีเม็ดขึ้นตามส่วนต่างๆของร่างกาย ในปาก ในคอ ลิ้นเป็นฝ้า เป็นต้น.

^{๒๑} โรคตานชนิดหนึ่ง เป็นกับเด็กที่มีอายุตั้งแต่ ๕-๖ ปี เป็นต้นไปจนถึง ๗ ปี หรือพ้นเขตการเป็นช่างเจ้าเรือนและมักจะเป็นโรค
แทรกของช่างใจ อาการของโรคเกิดจากการกินอาหารของเด็ก ซึ่งมักชอบกินของแปลกรสสดควา ทำให้บังเกิดเป็นพยาธิขึ้น มีตัวตั้งเอือนปลา
ตั้งเป็นดานขึ้นและกำเริบมีเม็ดหรือเสมหะหุ้มห่ออยู่ เป็นต้น.

ยาแก้ลม เออฟริกไทย ๑ ดีป्ली ๑ ชิง ๑ กระเทียม ๑ ลูกสะบ้าแดงเท่ายาทั้งหลาย บดไว้แก้ลม
จุกแตก เสียต ให้เอาน้ำกระเทียม น้ำการบูรเป็นกระสายบดกินคืนนี้แล

ยาแก้ลมรอก เออฟริก ชิง ดีป्ली กระเทียม เออลิงละ ๑ บาท เออลูกบัวครึ่งยา เออลูกพรหมผักกาด
เท่ายาทั้งหลาย บดทำไว้ให้ได้ ยานี้วิเศษนัก ได้ทำมามากแล้ว อย่าสนเท่ห์เลย ถ้าแก้มีฟิงเอากะทือเป็น
กระสาย แลน้ำมะเดื่อก็ได้แล

(ยา)สมุทจร แก่เลือดลมมันให้จุกแตกแลลงราก ถ้าจะแก้เออฟริกไทย ๑ บาท ๒ สลึง ลูก ๑ บาท
๒ สลึง ดอก ๑ บาท ๒ สลึง การบูร ๑ บาท ๒ สลึง มหาหิงค์ ๑ บาท ยาดำ ๑ บาท ตำบดละลายน้ำร้อน
น้ำชิง น้ำส้มช่ากิน ดีขึ้น ละลายเหล้ากินหยุดแล

ยาแก้ลมขึ้นแต่แม่เท้า ให้มือตีนตาย ลมอัมพาต ราชยักษ์^{๒๒} ปศุวาทปัตคาค^{๒๓} ให้ตายจำพระ^{๒๔}ตัว
ข้างหนึ่งก็ดี สองข้างก็ดี บำเลือดก็ดี บำหมูกก็ดี แลดีเดือดเลือดแห้ง เป็นบำประการต่างๆ

ลม ๓๒ จำพวก แลลม ๘ จำพวกแลร้ายนัก ท่านให้เอายานี้แก้ เอามหาหิงค์ ๒ สลึง น้ำประสาน
ทอง ๒ สลึง ว่านน้ำ ๑ สลึง เกลือสินเธาว์ ๒ สลึง ฟริกไทย ๒ บาท การบูร ๑ บาท กานพลู ๑ สลึง โกรฐ
พุงปลา ๑ เพ็อง ลูกกระดอม ๑ สลึง ลูกสะเดา ๑ ตำลึง ชิงแห้ง ๑ สลึง บอระเพ็ด ๒ สลึง กระวาน ๒ สลึง
กะทือ ๒ สลึง ตำบดละลายน้ำผึ้ง ละลายน้ำร้อน ละลายน้ำชิง กินแก้ลมจุกเสียต ปวดหัว เจ็บทั่วสรรพางค์
^{๒๕}ตัว รีดสีดวงทวารหนักเบาก็ได้หายสิ้นแล

ยาชื่อ ประสะเหล็ก แก่หอบแก่การแก่ร้อน ให้เอาหญ้าแพรก ๑ หญ้าปากควาย ๑ รากหญ้าคา ๑
กัญชา ๑ รากคนที่สอใหญ่ ๑ เปลือกอ้อยช้าง ๑ เออลิงละ ๑ ตำลึง เหล็กตีกราง^{๒๖}เอาหนัก ๑ บาท แล้ว
เอาเหล็กใส่กระทะตั้งไฟ ชำด้วยน้ำมะนาว ๗ ลูก ลูกละ ๗ ที ให้ใหม่แล้วบดทำแท่งไว้ละลายน้ำสนิมเหล็ก^{๒๗}
กินแก้ร้อน แก่หอบไข้หายแล

ยาชื่อ ข มะหาประทัดใหญ่ เอาโกรฐสอเทศ ๑ เทียนทั้งห้า ๑ รากเจตมูลเพลิง ๑ ลูกกระวาน ๑
ใบกระวาน ๑ ลูกเอ็นใหญ่ ๑ สะค้าน ๑ สมุลแว้ง ๑ ชิงแห้ง ๑ ว่านน้ำ ๑ ฟริกลอน ๑ รากไคร้เครือ ๑
น้ำประสานทอง ลูกจันทน์ ๑ ดอกจันทน์ ๑ เกลือสินเธาว์ ๑ เออลิงละ ๑ บาท การบูร ๑ การพลู ๑

^{๒๒} ชื่อโรคลมชนิดหนึ่ง มีอาการเป็นไข้ ตัวร้อน ชักมือเท้ากำงอ ลิ่นกระด้างคางแข็ง คอแข็ง ตาเหลือง เป็นต้น.

^{๒๓} เส้นเอ็นที่อยู่ในร่างกายคู่ขนานไปกับเส้นเลือดบริเวณท้องน้อย และหน้าขา เป็นเส้นที่สำคัญเมื่อกดเส้นนี้จะรู้สึกเต้นตุบๆ.

^{๒๔} แถบ ชิก.

^{๒๕} ทั้งตัว ทั้งตัว.

^{๒๖} เหล็กที่นำมากรางด้วยตะโบ. กราง – ฎไปฎมาด้วยบั้งหรือตะโบหรือหนังกระเบน.

^{๒๗} น้ำสนิมเหล็ก – สมุนไพรชนิดหนึ่งได้จากการนำเหล็กที่มีสนิมเผาไฟให้แดง แล้วแช่ลงในน้ำทิ้งไว้จนเย็น จึงกรองเอาน้ำใสๆ มาใช้ปรุง
ยา เป็นต้น.

สหัสศกเทศ ๑ เทียนตาตักแตน ๑ เทียนเกล็ดหอย ๑ เอาสิ่งละ ๒ บาท ดีปลี ๒ สลึง เปล้าน้อยแทรก
หน้อยหนึ่ง ตำผงละลายน้ำผึ้งรวงกินหนัก ๑ สลึง น้ำส้มช้ำก็ได้ ถ้าลมปัจจุบันขึ้นมาละลายน้ำขิง ละลายน้ำ
กระเทียม ตามโรคอันหนักแลเบา ถ้าแก้ลมปัดคาคแลรทยักซ์ แลลมอัมพฤษณ์ ลมทั้งปวงตักนั้ก แก้ลมมันเป่า
ให้ร้อนถึงปลายมือ เท้าหายแล

ยาวิสัมพยา เอาสมอเทศ ๑ ขิง ๑ สมุลแว้ง ๑ ว่านน้ำ ๑ น้ำประสานทอง ๑ ลูกจันทร์ ๑
จันทร์เทศ ๑ กระจวาน ๑ กานพลู ๑ โกฎทั้ง ๕ เทียนทั้ง ๕ ลูกเอ็นเทศ ๑ ใบกระจวาน ๑ ไคร้เครือ ๑
ลูกผักชี ๑ เปราะหอม ๑ อบเชยเทศ ๑ กัญชา ๑ ดีปลีเท่ายาทั้งหลาย ตำผงละลายน้ำผึ้งรวงกินหนัก ๑
สลึง แก้วพยาธิ ๘ จำพวก แก้วริดสีดวง ถ้าไอแลสะอึกละลายน้ำผึ้ง รำหัดขิงสดก็ได้ เอาเกลือรำหัดด้วย
แก้จุกเสียดละลายน้ำกุ่มมะรุุมทองกลาง แก้นอนมิหลับละลายน้ำกัญชาต้ม ลมสันนิบาต ๑๖ จำพวกละลาย
น้ำส้มช้ำ ถ้าลมเรอร้อนพิมเสนแทรก มุตกิด^{๒๘} มุตฆาต^{๒๙} ละลายน้ำแดงโมแดงกว่า ลมจุกลมขบในท้องก็ดี
ให้มันตั้งอยู่ละลายน้ำหยดเหล้า^{๓๐} น้ำมะนาว น้ำมะงั่ว น้ำส้มช้ำ น้ำมะกรูดก็ได้หายแล

ยาชื่อ วิสัมพยาใหญ่ ท่านให้เอาโกฎทั้ง ๕ เทียนทั้ง ๕ อบเชยเทศ ๑ ลูกมะขามป้อม ๑ ลูกสมอ
เทศ ๑ ขิงแห้ง ๑ สมุลแว้ง ๑ ว่านน้ำ ๑ น้ำประสานทอง ๑ ลูกจันทร์เทศ ๑ ดอกจันทร์เทศ ๑ ลูก
กระจวาน ๑ ใบกระจวาน ๑ กานพลู ๑ ชะเอมเทศ ๑ รากไคร้เครือ ๑ ลูกผักชี ๑ เปราะหอม ๑ การบูร ๑
ชะมด ๑ พิมเสน ๑ ดีปลีเท่ายาทั้งหลาย ทำแท่งไว้ใช้การสันนิบาต^{๓๑} วิงเวียน นอนไม่หลับ ละลายน้ำ
กัญชากิน แก้สันนิบาตละลายน้ำส้มช้ำ แก้ลมจุกน้ำขิงน้ำกระเทียมกิน ถ้าเป็นลมจับเนื่องๆละลายน้ำดอกไม้กิน
ถ้าจะให้จำเริญอาหารละลายขิงกิน ถ้าไอแลสะอึกน้ำผึ้งรำหัดขิงเกลือด้วย แก้จุกน้ำกุ่มมะรุุม แก้นอนไม่หลับ
น้ำกัญชาต้ม แก้มุตกิดมุตฆาตน้ำแดงโมแดงกว่า แก้ลมจุกอกขบในท้องก็ดีให้มันตั้งอยู่ละลายน้ำหยดเหล้า น้ำ
มะนาว น้ำมะงั่ว น้ำมะกรูดกิน ถ้าจะให้ขับโลหิตและดับพิษลมพิษเลือดคนออกลูก แทรกเกลือสินเธาว์ ๑
มหาหิงคุ์ ๑ ดีจระเข้ ๑ รวมกันละลายเหล้ากินดีนักแล

^{๒๘} ชื่อโรคชนิดหนึ่ง เป็นกับหญิง อาการของโรคจะมีระดูขาว ลักษณะเหมือนน้ำปัสสาวะขุ่นข้น ไทลออกมาแบบขอบปากทวาร มีเม็ดผด
ขึ้นหรือแผลคัน เปื่อย แสบและเหม็นคาว ทำให้มีอาการปวดเมื่อย บริเวณชายกระเบนเหน็บ เสียวมดลูกและมักจะเป็นลม หน้ามืด เวียนศีรษะ เบื่อ
อาหาร เป็นต้น.

^{๒๙} ชื่อโรคชนิดหนึ่ง เกี่ยวกับน้ำปัสสาวะผิดปกติหรือพิการ เมื่อน้ำปัสสาวะ จะมีอาการเจ็บปวดมาก น้ำปัสสาวะเป็นหนองและเลือด ปวด
เมื่อยที่ตะโพกและกระเบนเหน็บ เป็นต้น.

^{๓๐} น้ำที่หยดเหล้าลงไปผสมเล็กน้อย.

^{๓๑} ชื่อโรคชนิดหนึ่ง เกิดจากราศู ๓ กองในร่างกาย คือ น้ำดี เสดด และลม เป็นโทษขึ้นพร้อมๆกัน ทำให้ร่างกายเป็นไข้ พิษของไข้ มี
อาการหนาว สั่น และเพื่อ เป็นต้น.

ยาชื่อ ม(หา)สดมภ์ แก้มเป็ลยวดำ^{๓๒} ก็ดี ท่านให้เอาฤษณา ๑ เฟื้อง กระลำพัก ๑ สลึง จันทน์หอม ๑ เฟื้อง ๑ สลึง กำยาน ๒ สลึง เทียนดำ ๑ เฟื้อง ทองดิ่ง ๑ เฟื้อง เจตมูล ๑ สลึง ชิง ๑ สลึง ดีปลี ๑ บาท บดละลายน้ำดอกไม้อุ่นเท่าเม็ดตาหนู แก้ไข เพื่อ ลมทั้งปวงแลลมหาสดมภ์^{๓๓} หายสิ้น แก้มเป็ลยวดำให้ตัวสั้น ลิ่นกระด้างคางแข็ง^{๓๔} จับเอาหัวใจให้กินตามกำลังกิน ๙ เม็ด ๑๐ เม็ดละลายน้ำดอกไม้อุ่น แก้อันละลายน้ำมะนาว น้ำเทียนให้กินตามกำลังแล

ยาชื่อ พรหมพัคตร์ ท่านให้เอามหาหิงค์ ๑ บาท ยาดำ ๑ สลึง ดอกจันทน์ ๑ สลึง กระวาน ๑ สลึง กานพลู ๑ บาท ดีปลี ๑ สลึง พริกไทยเท่ายาทั้งหลาย บดน้ำมะรุมเป็นยากระสาย บั่นแห้งเท่าลูกมะแว้งกินแก้ม มือตาย ตีนตาย ตาเหลือก ตาซอน^{๓๕} น้ำลายฟุ้งปาก ลิ่นกระด้างคางแข็ง นิ่งแนไปไม่รู้สมประดี เอายานี้แก้ให้กิน ๙ เม็ด ๑๑ เม็ด ๑๗ เม็ดละลายน้ำมะรุม น้ำร้อนแก้พิษทั้งปวง แก้บิดกิน ๘ เม็ด ๑๕ เม็ด ๑๗ เม็ดฝนด้วยสุราให้กิน ยานี้ท่านตีราคาไว้ ๑ ชั่งทองแล

ยาแก้ม ท่านให้เอาร่าน้ำ ๑ เจตมูล ๑ น้ำประสานทอง ๑ เกลือสินเธาว์ ๑ บอระเพ็ด ๑ กระวาน ๑ กระทือ ๑ เอาสิ่งละ ๒ สลึง มหาหิงค์ ๑ พริกไทย ๑ การบูร ๑ ยาดำ ๑ รากหนดี ๑ ขมิ้นอ้อย ๑ หัสศุณ ๑ เอาสิ่งละ ๑ บาท ชิงแห้ง ๑ รากข้าพลุ ๑ ลูกกระดอม ๑ เอาสิ่งละ ๑ สลึง โกรฐพุงปลา ๑ โกรฐสอ ๑ เอาสิ่งละ ๑ เฟื้อง ใบสะเดา ๑ บาท ๒ สลึง ตำผงละลายน้ำร้อน น้ำส้มซ่า น้ำผึ้งรวงก็ได้ กินแก้มอันเกิดให้ตีนตาย แลลมอัมพาตราชัยกษัย แลลมปัตคาคด ลมบ้าหมู และเลือดตีขึ้น เลือดแห้ง แก้หิดไอ ริดสีดวง มองคร่อ แก้ก้อนแข็ง^{๓๖} กร่อนลงพัก ไล่ลอนไล่ลาม^{๓๗} มุตกิดมุตฆาต แลฝีในท้องในอก แลจุกเสียด แห่ง ถ้าได้กินนี้หายดีแล

ยาแก้ม ท่านให้เอาผักแพวแดง ๑ บาท ๒ สลึง ร่าน้ำ ๑ บาท ๒ สลึง เปล้าน้อย ๑ บาท ๒ สลึง พริกไทยเท่ายาทั้งหลาย ตำผงละลายน้ำผึ้งกินเท่าลูกพุทรา ถ้าโรคหนักกิน ๒ ลูก แก้ม มือตาย ตีนตายก็ดี หรือตายไปครึ่งตัวก็ดี ทั้งตัวก็ดี ยิ่งแต่ใจลึกๆก็ดี แก้มตะมอย^{๓๘} ให้ปวดหัว ปวดทั้งตัวก็ดี ให้จุกอก ให้เจ็บทั่วสรรพางค์กายก็ดี ถ้าลมมันกล้านัก ละลายด้วยน้ำสุรากินเถิด มหาวิเศษนักแล

^{๓๒} ชื่อโรคชนิดหนึ่ง เกิดจากร่างกายกระทบความเย็นมากๆ จนเกิดเป็นตะคริวขึ้น มีอาการเส้นเอ็นชักลมกระตุก ทำให้เจ็บปวดบริเวณที่เป็นมาก.

^{๓๓} ชื่อโรคชนิดหนึ่ง เมื่อแรกจับมีอาการหาวนอน ง่วงมาก ใจคอหวนไหวระส่ำระสาย ขากรรไกรแข็ง นอนนิ่ง ไม่รู้สึกกาย เป็นต้น.

^{๓๔} อาการของโรคชนิดหนึ่ง ทำให้อ้าปากไม่เต็มที.

^{๓๕} อาการของโรคอย่างหนึ่ง นัยน์ตาตาเหลือกขึ้น.

^{๓๖} กลุ่มโรคที่มีอาการจุก เสียด ปวดเมื่อย ปวดถ่วง เสียวในกายหรือขาเป็นส่วนๆ.

^{๓๗} ชื่อโรคชนิดหนึ่ง มีอาการเป็นเม็ดผุดขึ้นที่ทวารเบา โดยผุดจากภายใน ออกมาภายนอก ลามถึงหัวหน่าว ท้องน้อย ลักษณะเหมือนฝีเมื่อแตกอยู่ภายในจะเป็นหนองออกมาทางช่องปัสสาวะ.

^{๓๘} ตะมอย - ชื่อฝีชนิดหนึ่งเกิดขึ้นตามนิ้วมือ.

ยาชื่อ หิงคี่ใหญ่ เอาหิงค์ ๗ พริกไทย ๖ ขิง ๕ ดีปลี ๕ กระเทียม ๓ กะพังโหม ๒ เปลือกมะกรูด
๑ บดเป็นแท่งไว้ละลายสุรากินแก้ท้องปวดมวน แก้เสลดเน่า แก้ลมมีพิษดีแล

ยามหาอุดม เอาสมอทั้ง ๓ หัวหมู ๑ เปลือกกุ่มทั้ง ๒ เปลือกทองหลางใบมน ๑ เจตมูลเพลิง ๑
ลูกทูลังกาสา ๑ ลูกผักชี ๑ สะค่าน ๑ พริกไทย ๑ ดีปลี ๑ ข่า ๑ ขิง ๑ ไพล ๑ กระชาย ๑ ขมิ้นอ้อย ๑
เมล็ดผักกาด ๑ หัวหอม ๑ กระเทียม ๑ ใบพลูแก่ ๑ ใบพุทรา ๑ ใบสะเดา ๑ ใบโคกกระออม ๑ ใบผัก
คราด ๑ ใบชิงช้าชาลี ๑ ผักขวง ๑ ผักเค็ด ๑ หล้าวงช้าง ๑ ใบตานหม่อน ๑ ใบกะเพรา ๑ ใบชุมเห็ด
ไทย ๑ ใบบัวหลวง ๑ ใบขี้กาแดง ๑ ใบสวาด ๑ ใบระงับ ๑ ใบตำลึงตัวผู้ ๑ ใบกรวด ๑ ใบทับทิม ๑ ใบ
จิงจ้อหลวง ๑ ใบมะนาว ๑ ใบมะกรูด ๑ ใบส้มซ่า ๑ ใบตะขบ ๑ ใบคนที่สอ ๑ ลูกมะขามป้อม ๑ ลูกผัก
โหม ๑ ว่านน้ำ เอาสมอภาค^{๓๙} บดน้ำเป็นกระสายทำแท่งไว้ใช้เถิด แก้กูกละลายน้ำขิงกิน ถ้ามีฟงละลายน้ำ
กระเทียมกิน ถ้าปวดนักเอากระทือหมกไฟฝนยากิน ถ้าปวดศรีษะฝนกับน้ำ ฝนกับน้ำมะนาวทา เป็นฝีเอ็น
ละลายสุราทา ถ้าจะแก้คันให้กิน ๙ เม็ดตกล แล ถ้าจะแก้ทรงฝนกับน้ำกรักให้กินหายแล

ยาชำระเสลดเน่า เอาใบมะขามป้อมกำมือ ใบส้มป่อยกำมือ ผางกำมือ สมอไทยเท่าอายุ
เถาว์วัลย์เปรียง หัวหอม ๕ ต้ม ๓ เอา ๑ แทรกดีเกลือตามธาตุหนักเบา กินหายแล

ชื่อ ตรีนลา เอาสมอทั้ง ๓ มะขามป้อม ๑ ลูกโหระพา ๑ ลูกผักชี ๑ รากไคร้เครือ ๑ โกรฐสอ ๑
โกรฐพุงปลา ๑ น้ำประสานทอง ๑ สารส้ม ๑ ยาทั้งนี้เอาสิ่งละ ๑ สลึง แล้วเอาชะเอมเทศ ๒ สลึง โกรฐเชียง
๑ บาท โกรฐหัวบัว ๑ บาท ตำผงบดทำแท่งไว้แก้ลง ละลายน้ำเปลือกมะเดื่อ เปลือกแคก็ได้ ถ้าเป็นบิดปวด
ม้วนน้ำกระทือ ถ้ารากน้ำสมอพิมเสนแทรก เอาน้ำมะนาว เกลือ พิมเสนรำหัด ถ้าตมูกเลือด^{๔๐} น้ำใบกะเพรา
ถ้าตานขโมยน้ำชุมเห็ด ...(ชำระ)...อ้อย ต้มเอาน้ำละลายยา กินแล

ยาชื่อ ตรีนลาใหญ่ แก่ลงราก เอาเทียนทั้ง ๕ โกรฐสอ ๑ สลึง สมอเทศ ๑ สมอพิเภก ๑
มะขามป้อม ๑...(ลบเลื่อน)...เอาลูกเถาคันที่สุก เอาเม็ดในหนัก ๒ บาท ห่อผ้าชุบให้แห้งแช่น้ำไว้คืนหนึ่ง
แล้วเอาหอยโข่ง(หนัก)...(ลบเลื่อน)...(ต้ม)ทั้งเปลือกแล้วเอาเปลือกออกเสีย ให้กินน้ำหายแล

^{๓๙} การกำหนดส่วนของเครื่องยาทุกอย่างเท่ากันเสมอ.

^{๔๐} โรคชนิดหนึ่ง มีอาการท้องลง มีเสมหะหรือมูกและเลือดในลำไส้ติดออกมาที่อุจจาระ.

หน้าปลาย

(คัมภีร์ปฐมจินดา ว่าด้วยกรรมปริณิชนอล การรักษากรรมให้เป็นปกติ)

มีกรรมได้ ๖ เดือน ๗ เดือน แม่เป็นพรตให้จุกเสียด เอาไพล ๑ บาท ขิง ๒ สลึง ..(ลบเลื่อน)..อด ๑ สลึง ต้ม ๓ เอา ๑ แล้วปรุงพริก ๙ เม็ด กระเทียม ๓ กลีบ เกลือ ๓ จันทน์หอมปรุงลงให้กินสักครู่หนึ่ง แล้วจึงบดใบพลูทาตัวหายแล

มีกรรมได้ ๘ เดือน ๙ เดือน ๑๐ เดือน แม่(เป็น)พรตให้เป็นบิต ปวดมวน เอาดอกบัวน้ำทั้ง ๕ สิ่งละ ๑ บาท ดอกจำปา ๑ บาท ตรีกะฐิก ๑ มหาหิงคุ์ ๑ ชะเอมเทศ ๑ ยาทั้งนี้เอาสิ่งละ ๑ สลึง บด ละลายน้ำผึ้ง น้ำอ้อย น้ำร้อน แทรกพิมเสนให้กินหายแล

ถ้าแม่หญิงมีกรรม ลูกตื่นร่นนักรก็ตีเพราะมารดากินเผ็ดร้อนลูกจึงตื่นนักร ท่านให้เอายากล่อมนางนอน สำหรับกุมาร ตั้งแต่มีกรรมได้ ๓ เดือนไปจน ๑๐ เดือน เป็นกำหนดให้มารดาเป็นอันตรายเพื่อ ^๑พิชิตต่างๆ คือ อสรพิษขบแม่ แม่ออกทรพิษก็ดี แลเป็นฝัภายในทั้ง ๕ ประการ คือ กภาพพิธิ ^๒ กภาพพิธิ ^๓ ฝัภาพสูตร ^๔ ..(ลบเลื่อน).. ฝัปรวด ^๕ ก็ดี ฝั ๕ ประการมีบังเกิดแก่สตรีมีกรรมอ่อนกรรมแก้ก็ตี พิชมันมากนักรพิงแทรก พิมเสน ถ้างท้องละลายน้ำกล้วยดิบ แก้เสลดด้วยน้ำมะแว้งเครือ ถ้ำร้อนละลายน้ำดอกไมเทศ ทั้งกินทั้งทา หายแล แก้ไขในกุมารรักษาทุกประการแล

ถ้าหญิงมีกรรมกุมารตื่นระส่ำระสายให้ร้อนในทรวงนักร เอาเปลือกมะตูมฝนกับน้ำปูนใสทาท้องหายแล

ถ้ามีกรรมแก้ประสูติลูกยาก เอาขมิ้นอ้อย ๓ ชัน ผานเป็นดังนี้ **8** สมอทั้ง ๓ เอาสิ่งละ ๙ ลูก เถาว์ลัยเปรียง ๓ ท่อนใบมะกาดตัดหัวตัดท้ายต้ม ๓ เอา ๑ ให้กินออกลูกง่ายแล

ยาชกมดลูก เอารากมะยมตัวผู้ ๑ รากส้มป่อย ๑ รากมะขาม ๑ ใบขนาน ๑ ยาเสมหะแล ต้ม ๓ เอา ๑ ให้กิน ๓ จอกหาย ทานแดงยาล้อมลูกไว้ให้เป็นยาอันตรายได้ เอาโกฐทั้ง ๙ เทียนทั้ง ๕ รากไคร้เครือ ๑ สังกะระณี ๑ เกสรบัวทั้ง ๕ ขอนดอก ๑ ชะเอมเทศ ๑ น้ำประสานทอง ๑ ชะมด ๑ พิมเสน ๑ ชะลูด ๑ กฤษณา ๑ กะลำพัก ๑ จันทน์ทั้ง ๒ ฝัมะตูมอ่อน ๑ ยาทั้งนี้เอาสิ่งละ ๒ สลึง

^๑ เพื่อ - เพราะ.

^๒ ชื่อโรคชนิดหนึ่ง เกิดขึ้นที่ขั้วตับ ทำให้มีเลือดสดๆตกออกทางทวาร ทำให้ปวดท้อง วิงเวียน อาเจียนและสะอึก ตามร่างกายมีพิษผิด ขึ้นเป็นวงเขียวๆแดงๆ

^๓ ชื่อโรคชนิดหนึ่ง เกิดขึ้นในขั้วหัวใจ ขั้วตับ พิษของโรคทำให้ตกโลหิต น้ำโลหิตใสคั่งน้ำล้างเนื้อ เมื่อนำจะมึกลื่นเหม็นมาก ร่างกาย ทรุดโทรมและหอบ เป็นต้น

^๔ ชื่อโรคชนิดหนึ่ง อาการของโรคทำให้อวัยวะเพศดำ เขียวคล้ำ มีอาการกระหายน้ำ แล้วอาเจียนเหม็นออกมา ร่างกายเย็นผิดปกติ เป็นต้น

^๕ ชื่อโรคชนิดหนึ่ง ขึ้นตามตัวแต่ไม่มีหัว

บดด้วยน้ำดอกไม้ ใส่ชั้นสัมฤทธิ์ลนคว้นเทียนให้สบกันแล้วปั้นแต่งไว้ละลายน้ำดอกไม้ให้กินแก้ระส่ำระสาย ถ้าเชื่อมละลายน้ำกฤษณา ถ้าตมูกเลือดละลายเหล่าแล

ถ้าหญิงออกลูกรกขาดอยู่ในท้อง เอา(ยอด)ฝ้ายแดง ๗ ยอดพริก ๗ ชิง ๗ กระเทียม ๗ บดละลายเหล่าให้กินออกแล

ยาสะเดาะลูก เอาขี้โคตกใหม่ บดทาฝ่ามือทั้ง ๒ ข้าง ถ้าออกแล้วเอาน้ำล้างเสียให้หมด ถ้าไม่หมดใส่หมดพุงขาดออกแล

ถ้าแม่หญิงครรภ์ลูกตายอยู่ในท้องแลออกฝีลูกตายอยู่ในท้องก็ดี เอาโคนกล้วยตานีอันเนาอยู่ ๑ จุกฝักเขียว ๑ ฝักแวน ๑ บดพอกท้องน้อยไว้ครู่หนึ่งลูกออกแล

ถ้าหญิงมีครรภ์แก่แล้วเป็นลมจับนั่งไปให้ลั่นกระด้างคางแข็ง ตามีต คนเรียกไม่ได้ยิน ท่านให้ทำยานัตถุ^{๕๖} เอาพริกไทยสวน ๑ เปลือกไข่ฝัก ๑ ดีปลี ๑ เบี้ยตัวผู้เผาไฟ ๑ ใบหนาด ๑ เทียนดำ ๑ น้ำประสานทอง ๑ รังหมาล่า ๑ ไพล ๑ ข่า ๑ ชะเอมเทศ ๑ อบเชยเทศ ๑ แมงมุมตายซาก ๓๓ ตัวยาทั้งนั้นสิ่งละ ๑ สลึง กานพลู ๒ สลึง ดีจระเข้ ๑ บาท พิมเสน ๑ สลึง ทำเป็นจุน^{๕๗} นัตถุแก้ลมอุทรวาทแลลมเนาวนาวิราย^{๕๘} อันเกิดแก่หญิงมีครรภ์แก่ ยาวาคลอดลูกแล้ววาโยตีขึ้นทำเพศต่างๆ ดังผีพรายเข้าสิง นัตถุยานี้หายแล

อนึ่งให้ลงให้รากแตกขึ้นแตกลง ให้เหงื่อตกนักเกิดเพราะลมชื่ออุทรวาทเป็นปวงลม เอาเทพทาโร ๑ เกล็ดปลาช่อนเผา ๑ ใบพลวงเผา ๑ รากขั้ตมอน ๑ ลูกจันทน์ ๑ ชิงสด ๑ กระเทียมกรอบ ๑ เอาสิ่งละ ๒ สลึง พิมเสน ๑ สลึง บดละลายน้ำลูกจากต้มให้กินหายแล

ยาโซลมแก้เหงื่อตกนัก เอาก้ามปูทะเล ๑ ถั่วพู ๑ ดินสอพอง ๑ ผิวมะตูมอ่อน ๑ เปราะหอม ๑ บดละลายน้ำข้าวข้าวแก้ทั้งตัวเย็นเป็นน้ำหายแล

หญิงใดคลอดลูกเลือดตีขึ้นให้จุกอกตายไปคืนหนึ่งก็ดี ให้เอาสำลีร่อนจุก^{๕๙} ดู ถ้าเห็นสำลีไหวจงวางยาเถิด ถ้าสำลีไม่ไหวให้ชันสูตรดู ล้วงเข้าที่ทวารเบา ถ้าเย็นตาย ถ้าอุ่นอยู่ไม่ตาย เอายานี้แก้ เอาฝักแพวแดง ๑ หางปลาไหลแดง ๑ ลำโพงแดง ๑ ขี้หนูพุก ๑ ถั่วพูฝี ๑ เอาเท่ากันบดละลายเหล่ากรอกเข้าไปพื้น

^{๕๖} ในที่นี้หมายถึง วิธีรักษาโรคโดยการนำยาที่ปรุงแล้ว พอกไว้บนศีรษะเพื่อรักษาโรคให้หาย.

^{๕๗} การทำยาที่ปรุงแล้วบดให้ละเอียดจนเป็นผง.

^{๕๘} ชื่อโรคลมชนิดหนึ่ง เป็นโรคลมประจำวันของเด็กที่เกิดด้วยอังคาร เป็นโรคลมที่ติดมากับเด็กตั้งแต่แรกเกิด เรียกว่า ลมกำเนิด มีอาการร้องไห้ในเวลาเย็นเป็นนิจ (ทุกวัน) ตั้งแต่อายุในเรือนไฟจนถึงอายุ ๓ เดือน อาการของโรคก็จะหายไปเอง เป็นต้น.

^{๕๙} ชื่อโรคลมชนิดหนึ่ง เป็นอาการที่เกิดกับหญิงที่อยู่ในระหว่างตั้งครรภ์ มีอาการเกิดแต่ในลำคอ และต้นคอ ทำให้คอแข็ง ร้อนในคอปวดขาตามปลายมือ ปลายเท้า เป็นต้น.

^{๕๐} การนำสำลีไปจ่อตรงจุกผู้ป่วยเพื่อตรวจสอบลมหายใจ. (ผู้ตรวจ)

ขึ้นมาได้แล ถ้าหญิงตกเลือดพิษระดู เอาดอกคำ ๑ รากเสนียด ๑ หัวหมู ๑ รากมะตูม ๑ รากไม้รวก
ขมิ้นอ้อย ๑ เอาเท่ากัน ต้มกินแทรกน้ำผึ้งน้อยหนึ่งหายแล

ถ้าหญิงเจ็บโยนี เอารากขุน ๑ รากโคกกระสุน ๑ รากเสนียด ๑ เอาเท่ากันต้มน้ำเยี่ยววัวกิน
ทาหาย ถ้าใครเลือดตกทวารทั้ง ๙ กิติ แห่งใดๆกิติ เอาใบเสนียด ๓ ตำลึง ทองหลางใบมน ๓ ตำลึง ขมิ้น
อ้อย ๓ ตำลึง ไพล ๓ ตำลึง บดละเอียดเหล้าเป็นกระสาย ปั้นแท่งกินแก้หยุด

ยาขับเลือดชื่อ ไฟ ๕ กอง เอารากเจตมูลแดง ชิง ดีปลี แก่นแสมทะเล พริกไทยเท่ายาทั้งหลาย
ตำผงละลายน้ำขิง ละลายน้ำส้ม ละลายน้ำสุรากินแก้เลือดที่ขึ้น หญิงมีถึงระดู คลอดลูกใหม่ กินขับเลือดแล
ถ้าหญิงมีระดูผอมแห้งไปเอา ข้าวสารถ้วยหนึ่ง พริกไทยครึ่งถ้วย ดีปลี ๒ สลึง คั่วด้วยกันให้เกรียม ตำผง
ละลายเหล้ากินระดูขัดก็มีมาเป็นขำร้ว^{๕๑} ก็หายแล้ว ถ้าขัดระดูให้ผอมแห้ง เอาหญ้าไซ ๑ บาท ผิวมะกรูด ๑
บาท ๒ สลึง พริก ชิง ดีปลี เทียนดำ เอาสิ่งละ ๑ บาท ไพล ๑ บาท ๒ สลึง ลูกข้าวปลู ๑ สลึง บดปั้นแท่ง
เมื่อจะกินให้กินส้มเสี้ยก่อนแล้วจึงกินยา กิน ๓ เวลา ระดูก็มีมาแล

ถ้าคลอดลูกตายในท้องชื่อว่า ค้านสมุท เอากรุงเขมา ๑ ผักเสี้ยนผี ๑ รากเสนียด ๑ รากพันงูแดง
๑ เอาสิ่งละ ๒ สลึง บดทาท้องน้อยแลหัวหน้าว ออกแล

ถ้าออกลูกแลแห้งลูก เลือดมิหยุด เอาผักขวง ๑ ใบเสนียด ๑ เข้าตอกกัญญา^{๕๒} ๑ เอาเท่ากัน บด
ด้วยน้ำผึ้งรวง พอกกระหม่อมหยุด ถ้ามันตีขึ้นให้ล้างเสียจงเร็วมันถอยลง ถ้าลงนักพอกเข้าอีกหยุดแล

ถ้าคลอดลูก ลูกมืออก เอาหงอนไก่เทศ ๑ ดองดิง ๑ ขี้เทาลูกโค^{๕๓} ๑ ไข่ไก่เอาแต่ไข่แดง ผิวไม้ไผ่
เอาเท่ากัน บดปั้นแท่งไว้ฝนทาฝ้าเท้าออก ลูกออกแล้วล้างให้เร็ว ถ้าไม่เร็วจะขาดใจตาย

ขนานหนึ่งเอาไข่ไก่ เอาแต่ไข่แดง ผิวไม้ไผ่ เอาเท่ากันบดทาฝ้าตีน รกมืออกก็ออกแล ลูกตายใน
ท้อง เอาหัวดองดิง ๑ ขี้วัวสด ๑ บดแล้วเสกด้วยคานานี้ **ปุพพ มโหมิตมม สรส์เรนวิโยชเย** บำหราบ
พยัญชนะตัวต้นแปรเสียออกมาตั้งแต่เบื่องต่ำแล้วออกจากคัพพะสะ เสกตามกำลังวัน^{๕๔} แล้วเอายานั้นปิดที่
สะดือลูกตายในท้องก็ดีวิเศษนักแล

^{๕๑} ชื่อโรคชนิดหนึ่ง เกิดกับหญิงมีอาการของโรค ๔ ประการ คือ

๑. เกิดจากการคลอดบุตร มีอาการมดลูกเน่า
๒. เกิดจากส้องเสพกับบุรุษเกินประมาณ ทำให้เป็นฝีในมดลูก
๓. เกิดจากโลหิตระดูจางเป็นน้ำเหลือง ดั่งน้ำคาวปลา น้ำเหลืองมีพิษ ไหลไปไหน เกิดเป็นเม็ดพริ้งขึ้นรอบทวาร เป็น
หัวขาวๆ และแตกเปื่อยไปทั่วทวารเบา
๔. เกิดจากปัสสาวะพิการ ไหลออกเป็นหยด ทำให้ปวดแสบปวดร้อน เป็นต้น.

^{๕๒} ขี้วตอกที่ทำจากข้าวเหนียวกัญญา.

^{๕๓} ขี้เทา - ขี้ที่ค้างอยู่ในลำไส้ของทารกที่เพิ่งคลอดใหม่ ในที่นี้เป็นขี้เทาของลูกวัวที่เพิ่งคลอดออกจากท้องของแม่วัว.

^{๕๔} ในที่นี้หมายถึง วันที่ประกอบพิธีนั้นเป็นวันใด ก็ต้องท่องคาถาให้ครบจำนวนครั้งตามกำลังของวันนั้น.

ถ้ำออกลูก รกมือออกก็ดี เลือดมือออกก็ดี ให้ทำยาพอกท้องน้อย ฝ่าตีน ฝ่ามือ เอาขิง ๑ กระเทียม ๑ พริกไทย ๑ ดอกตึง ๑ ใบน้ำเต้าคม ๑ ไฟเดือนห้า ๑ ผักเสี้ยนผี ๑ สมอร่องแร้ง ๑ ขี้เทาลูกโค ๑ บดด้วยกันห่อใบตองปิ้ง แต่พอสุกกินเกิดเลือดออกแล

ยาแก้เลือดสตรีออกทวารหนัก ทวารเบา เอารากละหุ่งแดง ๑ พริก ๑ ขิง ๑ หอม ๑ กระเทียม ๑ เกลือ ๑ ดินประสิว ๑ สารส้ม ๑ ดีปลี ๑ ลูกจันทน์ ๑ กระเทียม ๑ ไพล ๑ ขมิ้นอ้อย ๑ ยาทั้งนี้เอาสิ่งละ ๒ สลึง บดกับน้ำมะนาวกินแก้มูกติด ได้แก้มามากแล

ยาแก้เลือดได้ทำแล้ว แก้เลือดซัดระดู ตกต้นไม้ ท่านตีโบย แก้บิดเมื่อครั้งมี แก้เลือดเน่าตมูตร^{๕๕} ตกเลือด ถึงระดูให้เจ็บ ให้จุก เอาบอระเพ็ด ๑ สลึง ดินประสิว ๑ สลึง ลูกจันทน์ ๑ สลึง เทียนดำ เทียนขาว สิ่งละ ๑ สลึง ขมิ้นอ้อย ๑ บาท ไพล ๒ สลึง ขิง ๑ สลึง หอม ๒ สลึง กระเทียม ๒ สลึง กระชาย ๑ สลึง เกลือ ๑ สลึง เหล้าเป็นกระสายบดละลายน้ำส้มซ่า เหล้าก็ได้ น้ำไพลก็ได้ ถ้ากินยานี้เหมือนได้อยู่ไฟ แก้เลือดเน่า เลือดร้าย เลือดตีขึ้นมาก็ดี ให้จุก เสียด ขัดหนักเบา ให้รากลมเปล้า^{๕๖} ให้รากน้ำละลายเปล้า ให้ซัดระดู เจ็บท้องปอดร้องจะขาดใจตายก็ดี กินยานี้หายชื่อว่า ปวารณะ แล

ตำราหลวงแก้โลหิตเข้าติดกระดูกสันหลัง หัวหนาวแห้งกรังอยู่ เลือดนั้นแล่นเข้าจับเอาหัวใจให้ละเมอเพื่อไปตั้งผีเข้า ให้จุกเสียด บางทีก็ให้เป็นผีหัวคว่ำ เป็นต่างๆดังนี้ เหมือนเข้าอยู่ในเนื้อมือพญามัจจุราช จะแก้ให้อ่าน้ำหญ้าไซทะนาน^{๕๗} ๑ น้ำลูกบวบขมทะนาน ๑ เปล้าน้อย ๑ ลูกจิงจ้อยน้อย ๑ หางปลาไหลแดง ๑ รากไคร้เครือ ๑ ยางสลัดได ๑ ยางตาตุ่ม ๑ ต่างงวงตาล ๑ ต่างผักโหมหนาม ๑ เอาสิ่งละ ๑ สลึง ดินประสิ่วขาว ๑ หอยแครง ๑ หอยขม ๑ หอยจู้บแจง ๑ หอยสามสิ่งนี้เผาไฟ ลูกมะกล่ำขาว ๑ รากทองแตก ๑ ต่างสำโรง ๑ เอาสิ่งละ ๑ เผือก ๒ สลึง ยาตำ ๑ สลึง ยาทั้งนี้กวนเข้าด้วยกันให้ปั้นก้อนได้ ธาตุเบาหิน ๑ ไพ ธาตุหนักหิน ๒ ไพ ลงจนถึงเสลด แก้สารพัดโรคดังกล่าวมาแต่ต้นตลอดถึงทูลาวะสา^{๕๘} มุตฆาต อุพทม องคสูตร ชำร้ว ไล่ด้วนไล่ลาม ยาขนานนี้ได้ใช้มามากแล้วหายมาโดยมากแล

^{๕๕} น้ำปัสสาวะ.

^{๕๖} มีแต่ลมในท้อง.

^{๕๗} มาตรฐานวัดของไทยโบราณ เท่ากับ ๘ ฝ่ามือ.

^{๕๘} ทูลาวะสา - อาการของโรคทางเดินปัสสาวะ เมื่อปัสสาวะแล้ว มีอาการแสบและเจ็บท้องคขาด ปวดหัวหนาว เป็นต้น มุตฆาต อุพทม(ชื่อโรคชนิดหนึ่ง เกิดแก่ชาย มีอาการเกิดขึ้นที่องคชาติ มี ๔ ชนิด คือ

๑. เกิดอาการอักเสบ ฟก บวม เพราะเสพเมถุนกับหญิงที่ยังไม่มีระดู ทำให้เจ็บปวด ข้ำ หรือเตาะเป็นหนอง เป็นโลหิต ออกมาตามช่องทวารเบา เป็นต้น
๒. เกิดเพราะเสพเมถุนกับหญิงที่ผ่านขายมาก ช่องสังวาสข้ำ มีน้ำชุ่มเป็นลำลาบ ดุจน้ำไปไม่ใบหญ้าเน่า ทำให้องคชาติเป็นแผล กัดเปื่อย เจ็บปวดทรมานยิ่ง

ยาบำรุงเลือด เอาดอกคำลาว ๑๐ บาท เขาควายเผือก ๑๐ บาท เปลือกหว่า ๕ ตำลึง ต้มกินเลือด
กึ่งามแล

ยาแก้คั้งเลือด เอาผักกระชับ ๑ โกรฐพุงปลา ๑ เปล้าน้อย ๑ ขมิ้นอ้อยเจ็ดท่อนต้มกินกับเหล้ากินแล
ชื่อ จำเรียมเบญจขันธุ์ ปลุกไฟธาตุให้เลือดมีมา เอาเบญจกุลทั้งห้า^{๕๙} ลูกปลิงกาสา ๑ หัวแห้วหมูใหญ่
๑ ว่านน้ำ ๑ ผิวมะกรูด ๑ ลูกผักชีล้อม ๑ เอาเสมอภาค พริกไทยเท่ายาทั้งหลาย ตำผงละลายน้ำผึ้ง น้ำส้มซ่า
กินระดูก็มีมาแล

ยาฟันเข้าไฟมิได้ เอาทองพันชั่ง ๑ ใบช่อย ๑ ใบเปราะ ๑ ใบสันพร้าวหอม ๑ พิมเสนแต่พอควร
ตำละลายสุราพ่นแล ถ้าออกไฟให้เชื่อมมีน^{๖๐} เอาผักแพวแดง ๑ ดอกดิ่ง ๑ พรหมผักกาด ๑ ตริกะฎุก ๑
ผักชีลาทั้ง ๒ บดละลายน้ำส้มซ่ากิน ถ้ามีฟงละลายน้ำสุรากินแล ยาแก้เลือดให้ปวดหัวนัก เอาชดมอน
ยาดำ ตำพอกกระหม่อมหายปวด

ออกลูกเลือดมีตก เอารากเปล้าน้อย เปล้าใหญ่ ฝนกับน้ำมะนาวทาท้องขับเลือดร้ายออกแล
ถ้าคลอดลูกรกออกยากก็ดี ลูกออกยากก็ดี ให้กลั้นใจกอบเอาเกลือสามกอบ ใส่หม้อต้มขึ้นให้เดือด
แล้วเอาผ้าวางหัวคนเจ็บ ยกมือมาวางลงบนกระหม่อม เมื่อรกออกแล้วหรือว่าลูกออกแล้ว ก็ให้ยกมือนั้นให้
เร็วๆ ถ้าไม่เร็วมดลูกจะไหลออกมาด้วยจะสลบ ชาติใจตาย

ตำราท่านตีราคาไว้ซึ่งทองหนึ่ง ถ้าคลอดลูกมีออกก็ดี แห้งลูกก็ดี มีถึงระดูก็ดี เอาผิวมะกรูด ๑
ตำลึง ๒ บาท หล้าไซ ๑ ตำลึง ๑ บาท ไพล ๒ ตำลึง เทียนดำ ๕ ตำลึง สมอไทย ๑ บาท เยาวภาณี ๒ สลึง
ทำเป็นผงละลายสุราก็ได้ น้ำส้มสาชาก็ได้ กินตามกำลัง ถ้าจะใครรู้โลหิตอันร้ายสิ้นแล้วหรือยัง ให้เอาเทียน
ดำ ๑ บาท กระเทียม ๒ บาท ๒ สลึง บดให้ละเอียดละลายเหล้ากินตามกำลัง เลือดออกสิ้นแล

ชิง ๑ ดีปลี ๑ พริก ๑ รากส้มกุ้ง ๑ สมอไทย ๑ แก่นแสมทะเล ๑ ผิวมะกรูด ๑ ตำเป็นผงละลาย
น้ำผึ้ง กินแก้เลือดลมจุกเสียดเป็นก้อนในท้อง แก้วริดสีดวงแล

ดีปลี ๑ พุลังกาสา ๑ ข้าพลุ ๑ เจตมูลเพลิง ๑ สะค้าน ๑ ชิง ๑ พริกไทย ๑ ผิวมะกรูด ๑
ใบคนที่สอ ๑ เอาเสมอภาค ทำเป็นผงละลายเหล้าแก้ผิดเลือด ชูเลือด ขับเลือดให้สะดวก แก้มให้เป็นฝีใน
มดลูกแล

๓. เกิดเพราะกระษัยกล่อนและกาหุมุตร ทำให้องคชาตบวม ปัสสาวะขัด มีหนองและเลือดไหลออกทางช่องทวารเบา
เป็นต้น

๔. เกิดเพราะเป็นโรคนี้ว ปัสสาวะไม่ออก บางทีปัสสาวะมีเลือดและหนองออกมาด้วย เป็นต้น

^{๕๙} รากข้าพลุ (ชะพลุ) เกาสค้าน ดีปลี เหง้าชิง (ชิงแห้ง) และรากเจตมูลเพลิง).

^{๖๐} อาการเหงื่อเหงาวังเวียน.

ยานี้ชื่อ ทองเนื้องาม ท่านให้อาตริกะฎุก ๑ ตริพล่า ๑ ไบอังกาบ ๑ ผิวมะกรูด ๑ เอาเท่ากัน ตำ ผงละลายสุรา น้ำมะกรูด ไพล น้ำส้มช่าก็ได้ ชัดระดูร้างอยู่มีมาจนปีหนึ่งก็ดี แต่จางไปเป็นน้ำล้างเนื้อก็ดี แลบวมเหม็นร้ายเหม็นกาจก็ดี มันให้จุกเสียด ให้เมื่อยขบ ให้สะบัดร้อนสะบัดหนาวก็ดี กินยานี้ระดูงามดีแล

ยาแก้เลือดดีขึ้น เออลำพัน ๑ กระเทียม ๑ กระชาย ๑ ไคร้หอม ๑ บดเป็นแท่ง น้ำมะนาวเป็น กระสาย แก่ลิ้นกระด้างคางแข็ง แก้เลือดให้ละลายสุราแล

อนึ่งคางแข็งให้ขบฟันอ้าปากมือออกได้ แลแก้ไข้ให้สมประดีมาด้วย เออลำพัน ๑ พริกอ่อน ๑ ชิง ๑ หิงค์ ๑ พิมเสน ๑ ชมด ๑ บดเป็นแท่งไว้ทาคางทั้ง ๒ ข้าง แลยานี้ใส่ตากก็ได้ จำเพาะแก้เลือดดีขึ้น แก้เลือด ตกมูตรหายแล สัตตคุณเทศ ๑ แก่นแสมทะเล ๑ หนุ่ยยงไฟ ๑ ขมิ้นอ้อย ๑ บดละลายกินแก้ยูโฟมิได้ดีแล

ยาแก้ยูโฟมิได้ เอาสารส้ม ๑ บาท พริก ๒ บาท ทำผงละลายน้ำผึ้งปั้นเท่าลูกพุทรา กินแก้ยูโฟ มิได้แล

ยาปลูกไฟธาตุ เอาติป्ली ๑ รากข้าพลุ ๑ ผักแพวแดง ๑ สค้าน ๑ ชิงแห้ง ๑ ลูกผักชีล้อม ๑ ว่าน น้ำ ๑ หัวหมู ๑ ลูกพิลังกาสา ๑ ผิวมะตูม ๑ ยาทั้งนี้เอาเสมอภาค พริกอ่อนเท่ายาทั้งหลาย ทำเป็นผล ละลายน้ำผึ้งก็ได้ น้ำร้อนก็ดี กินปลูกเลือดให้งามดี มีระดูกินยานี้ แม่ลูกอ่อนกินเถิด น้ำนมดีนักแล

ยาชื่อ สมุทจร แก่เลือดลม เอามหาหิงค์ ๑ สค้าน ๑ ชิง ๑ เจตมูลเพลิง ๑ ลูกข้าพลุ ๑ หัวหมู ๑ พลังกาสา ๑ เทียนดำ ๑ เทียนขาว ๑ เปลือสินเธาว์ ๑ เอาเท่ากัน ทำเป็นผงละลายน้ำผึ้งกินแก้เลือดลม ขึ้นทั้งตัว เป็นลมก้อนในท้อง ปวดคลั่งไปเป็นไข้ควบปี กินยานี้หายแล

ยาแก้เสลด ผู้ใหญ่ก็ได้ ใช้เสลดขึ้นขัดคอขัดอกกลัดใจอยู่อีกๆ ตินมือกำหน้าตาเหลืองก็ดี แข็งทั้งตัว เสลดดีขึ้นไม่รู้แก่ตาย ถ้ารู้แก่ไม่ตาย เอาน้ำผึ้งรวง ๑ น้ำมะนาว ๑ น้ำชิง ๑ กระเทียม ๑ เปลือ ๑ บดเอา น้ำใส่เสลดดีขึ้นแล้วอ้าปากมือออก เอาพริ้วขัดปากเอายานี้กรอกให้ได้ แล้วลูบหน้าตาด้วยยานี้วิเศษนักแล ลม มันให้ปวดก็ดี เลือดมันให้ปวดก็ดี ตกทวารหนักทวารเบาที่ดี หนองตาก็ดี เอาแก่นขี้เหล็กฝนกับน้ำช่ากินแล ขมิ้นอ้อย ๑ บาท ดินประสีขาว ๒ สลึง สารส้ม ๑ สลึง เปลือ ๑ สลึง เทียนดำ ๑ สลึง เทียนแดง ๑ สลึง ลูกสลอด ๑ สลึง ไพล ๒ สลึง ชิง ๒ สลึง กระชาย ๑ สลึง บดละลายน้ำส้มช่ากินแก้เลือดลง อยู่โฟมิได้กิน ยานี้แล

ขนานหนึ่งชื่อ อินทจร คือ น้ำสุรามฤตย์^{๖๑} อินทเจ้าประจุเลือดร้าย เลือดเน่าหมกสารพัดทั้งปวง เอาน้ำประสานทอง ๑ ลูกจันทน์ ๑ ดอกจันทน์ ๑ โกรฐเขมา ๑ ลูกชีล้อม ๑ ลูกชีลา ๑ ชิงแห้ง ๑ ลูกจิงจ้อใหญ่ ๑ เปลือสินเธาว์ ๑ ลูกเสมอเผา ๑ การบูร ๑ ยาทั้งนี้เอาเท่ากันสิ่งละ ๑ สลึง สมอเทศ ๑ ลูกสลอด ๑ ปอกเปลือกเอาใส่ในอกเสี่ย แล้วเอาใส่ลูกมะพร้าวนาฬิกาหมกไฟกลบไว้คืนหนึ่งยังรุ่ง แล้วเอา

^{๖๑} น้ำทิพย์ของเทวดา.

ออกมาซั่มมัน เอาลูกสลอตนั้นออกเสียให้ดีแล้วเอาหนัก ๑ บาท จิ้งบดกับยาทั้งนั้นให้ละเอียด ตำเป็นผง
เมื่อจะกินละลายน้ำผึ้ง ละลายน้ำร้อนก็ได้ ถ้าธาตุหนักกิน ๑ เฟื้อง ธาตุเบากิน ๒ ไพ่ ลงจนเสลดขับเลือด
ร้ายสิ้นเชิงแล ถ้าเป็นลมจุกเสียดแลเลือดตีขึ้นและตกข้างม้าตกต้นไม้ แลออกอุจกรมมออกก็ดี กินยานี้หาย
สนเท่ห์เลย ท่านตีราคาไว้ ๑ ชั่งทองแล

